

1.6.1985

Προεκλογική ομιλία του Πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου στην Αθήνα, στο Σύνταγμα:

Λαέ της Αθήνας,

Η σημερινή συγκέντρωση θα μείνει στην ιστορία σαν η απάντηση στην πρόκληση της Δεξιάς, στην πρόκληση ενάντια στους θεσμούς τους δημοκρατικούς. Ενάντια στο ξεθεμέλιωμα και στο πιασμάρισμα που επιδιώκει η Δεξιά. Είναι αυτό, σήμερα, γιορτή, πανηγύρι, μυσταγωγία της δημοκρατίας και της νίκης. Είναι πολλές φορές φτωχά τα λόγια για να μπορέσει κανείς να εκφράσει τα αισθήματά του. Αλλά θα μου επιτρέψετε. Η αποψινή συγκέντρωση αποτελεί, πραγματικά, τη μεγαλύτερη στην ιστορία της πρωτεύουσας. Δεν υπάρχει καμιά άλλη. Είτε η χθεσινή, είτε του '81, είτε του '77 που να συγκρίνονται με την δυναμική παρουσία των κατοίκων των Αθηνών, του λεκανοπεδίου και όχι των μετακινήθεντων από άλλες περιοχές της πατρίδας μας.

Τί σημαίνει αυτή η επιβλητική παρουσία σου με τόσο καλμό, με τόσο πάθος, με τόση πίστη; Σημαίνει ότι θέλεις συνέχιση της πορείας προς το όραμα της Αλλαγής. Δεν θέλεις πιασμάρισμα. Θέλεις να πάμε μπρος, ν'ανοίξουμε διάπλατες τις λεωφόρους που οδηγούν προς την ολοκλήρωση, την πραγμάτωση του οράματος της νέας Ελλάδας. Και είναι ταυτόχρονα, λαέ των Αθηνών, μήνυμα ότι δεν θα επιτρέψεις ποτέ στις δυνάμεις της ανωμαλίας να επιστρέψουν στον τόπο μας. Είναι μήνυμα λύτρωσης. Μήνυμα απελευθέρωσης. Μήνυμα πως δεν χρειάζεται η Ελλάδα ούτε κηδεμόνες, ούτε προστάτες, ούτε ρυθμιστές. Ότι ο ίδιος ο λαός είναι εξουσία. Το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση σημαίνει ο λαός στην εξουσία.

Πολίτες της Αθήνας, Πατριώτες δημοκράτες, γυναίκες, άνδρες, νέοι, νέες, μας ενώνουν κοινές αγωνίες, κοινές απαιτήσεις για το σήμερα και για το αύριο. Ενώνουμε σήμερα την φωνή μας, την πίστη μας,

την αισιοδοξία μας για ομαλότητα, για συμφιλίωση, για εθνική ακεραιότητα, για την κατάκτηση και κατοχύρωση της εθνικής μας ανεξαρτησίας. Ελευθερία και δημοκρατία, όχι μόνο δικαίωμα αλλά ύψιστη υποχρέωση. Σήμερα, όλοι μαζί λέμε το μεγάλο ΝΑΙ στην ομαλότητα, στη συμφιλίωση. Το μεγάλο ΝΑΙ στη δημοκρατία και την Αλλαγή. Δεν θα ήταν εδώ απόψε, ολόκληρη η Αθήνα και λυπούμαι που δεν μπορώ απευθείας να σας αντικρύσω, δεν θα ήταν εδώ μ' αυτό τον όγκο και μ' αυτό το πάθος αν δεν είχαμε κοινή αντίληψη του τί διακυβεύεται σ' αυτές τις εκλογές. Τί κρύβεται σ' αυτές τις εκλογές. Είναι, πρώτα, η αναμέτρηση καθοριστική. Και όταν ακούω, λαέ των Αθηνών, "Ο αγώνας τώρα δικαιώνεται", αισθάνομαι τιμή, χαρά και ευθύνη και σας υπόσχομαι να μείνω στις επάλξεις αυτού του αγώνα, μέχρις ότου το όραμα γίνει χειροπιαστή πραγματικότητα.

Συγκρούονται την Κυριακή δυο ριζικά διαφορετικές στρατηγικές, δυο ασυμβίβαστα προγράμματα. Διακυβεύονται στις 3 του Ιούνη η ανεξαρτησία, η κυριαρχία του λαού, η ομαλότητα των θεσμών, η τύχη της δημοκρατίας. Διακυβεύεται η ανδρόθηση της οικονομίας, ο εκσυγχρονισμός, ο μετασχηματισμός της κοινωνίας μας. Κρίνονται, λαέ των Αθηνών, νέες και νέοι, γέροντες και γερόντισσες, κρίνονται όλες οι πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές κατακτήσεις του λαού μας.

Λαέ των Αθηνών, ούδέποτε κάνω κοινή προπαγάνδα ή δημαγωγία. Αλλά στέλνω το μήνυμα αυτό, εδώ από την Αθήνα, από την τελευταία αυτή συγκέντρωση, σε κάθε Ελληνίδα και Έλληνα πολίτη. Κρίνεται στις εκλογές αυτές η Δημοκρατία, η ομαλότητα, η εθνική συμφιλίωση, η κοινωνική πρόοδος, η Δημοκρατία. Γι' αυτό η απάντηση την Κυριακή θα είναι συντριπτική. Δεν θα έχει σχέση καμιά με όλα τα γκάλοπ της Σόγιαρ και τόσων άλλων εταιριών.

Ομαλότητα, ή ανωμαλία; Δημοκρατία ή αυταρχισμός; Ομοφυχία ή διχασμός; Αλήθεια ή ψέμματα; Ευημερία των πολλών, όχι ευδωρία των λίγων. Αλλαγή, όχι απαλλαγή. Το μέλλον, όχι το παρελθόν. Γι' αυτό είμαστε σίγουροι για τη νίκη του λαού μας, νίκη την οποία σφραγίζει οριστικά και αμετάκλητα η αποψινή σου μεγαλειώδης πορεία.

Τη νίκη θα μας τη δώσεις εσύ, Έλληνα πολίτη. Εσύ που δεν ανήκεις στην ολιγαρχία του πλούτου και το κατεστημένο. Εσύ που ξέρεις τί κοίνεται και τί παίζεται σήμερα. Εσύ πατριώτη και δημοκράτη. Εσύ σκεπτόμενε αγωνιστή της προόδου και της Αριστεράς. Γιατί ξέρεις ότι και τώρα η ψήφος σου έχει ιστορική και πολιτική σημασία, γιατί ανοίγει ή κλείνει ορίζοντες προς το μέλλον. Τη νίκη θα μας τη δώσεις εργαζόμενε, υπάλληλε, αγρότη, βιοτέχνη, επαγγελματία, επιστήμονα, νέες, νέοι, γυναίκες, όλοι οι μή προνομιούχοι Έλληνες. Θα τη δώσετε τη νίκη, εσείς οι γυναίκες, οι νέοι και οι νέες, γιατί ξέρετε τώρα τί σημαίνει ισότητα, συμμετοχή, δημιουργία και χαμόγελο. Γιατί τώρα ξέρετε τί σημαίνει σιγουριά για το παρόν και ελπίδα για το μέλλον.

Ποιές, λαέ των Αθηνών, είναι οι πολιτικές μας δεσμεύσεις; Το πρόγραμμα για τη νέα τετραετία στηρίζεται ακριβώς στη δικιά σας δύναμη. Μαζί για μια Ελλάδα νέα, Μαζί τη χτίζουμε παρ'όλα τα εμπόδια, παρ'όλες τις αντιδράσεις του ξένου και του ντόπιου κατεστημένου. Λιθάρι-λιθάρι, βήμα-βήμα χτίζουμε τη νέα Ελλάδα, Ελλάδα για την οποία αγωνίστηκαν και έπεσαν τόσες γενιές. Αλλά, αυτή η Ελλάδα θα γίνει πραγματικότητα για τη γενιά του Πολυτεχνείου, για τη γενιά της Αλλαγής. Όστε αυτοί και τα παιδιά τους να ζήσουν σε μια γνήσια, ανεξάρτητη, δημοκρατική, προοδευτική Ελλάδα.

Θέλουμε, λαέ των Αθηνών, ένα Έθνος κυρίαρχο, ανεξάρτητο, ισχυρό και περήφανο. Χωρίς προστάτες και χωρίς πάτρωνες. Γι'αυτό ακολουθούμε πολυδιάστατη εθνική, ελληνική, εξωτερική πολιτική. Γι'αυτό και υπογράψαμε ύστερα από μακρές διαπραγματεύσεις τη συμφωνία για την απομάκρυνση των αμερικανικών βάσεων από την Ελλάδα. Γι'αυτό, λαέ των Αθηνών, ελληνικέ λαέ, η Συμφωνία Ρότζερς παραμένει ανενεργός. Γι'αυτό, ελληνικέ λαέ, δεν διαπραγματευόμαστε τα δικαιώματα του Έθνους στο Αιγαίο. Θέλουμε μια χώρα ακέραιη, αξιόμαχη, ισχυρή. Αρνούμαστε την ίδρυση του Στρατηγείου Αόρισας. Δεν μετέχουμε σε ασκήσεις του ΝΑΤΟ, γιατί εξαιρεί την ελληνική νήσο Αήμνο. Επισυγχρο-νίζουμε τις Ένοπλες Δυνάμεις. Εμπυχώνουμε το δυναμικό τους και

προωθούμε την πλήρη συναδέλφωση λαού και στρατού, που αποτελεί εγγύηση για το μέλλον της πατρίδας μας. Ενισχύουμε την άμυνα στο Αιγαίο. Αλλάξαμε ριζικά την εθνικοαμυντική διάταξη. Και θάθελα να πω και κάτι για τη Μακεδονία. Ότι το υπουργείο Βορείου Ελλάδος θα αναβαθμιστεί για να παίξει πρώτο ρόλο. Ανάλογα θα υπάρξει και ισχυρό υπουργείο Αιγαίου με αρμοδιότητες και δυνατότητες. Είναι η καρδιά της πατρίδας μας, η αιχμή τη Έθνους μας. Θέλουμε να σκεφτόμαστε, όχι μόνο για Ελλάδα αλλά και για τον Ελληνισμό.

"Ο αγώνας τώρα δικαιώνεται". Αυτό χαλυβώνει τα νεύρα για να προχωρήσουμε στην αναμέτρηση, στη νίκη, τη θεμελίωση της Αλλαγής.

Η παράνομη κατοχή της Βόρειας Κύπρου συνεχίζεται. Και η σχέση μας με την Τουρκία περνάει και μέσα από την οριστική επίλυση του Κυπριακού, που για μας σημαίνει αποχώρηση όλων, ανεξαιρέτα, των στρατευμάτων κατοχής. Διάλογο με την Τουρκία, μέχρι τότε, δεν μπορούμε να έχουμε γιατί έτσι προδίδουμε τους αδελφούς μας στην Κύπρο. Δεν είμαστε διατεθειμένοι να το κάνουμε. Αλλά εάν σας πουν ότι με τή στάση μας αυτή διακινδυνεύουμε σύγκρουση με την Τουρκία, έχουμε μια απάντηση να δώσουμε: Μόνο μια Ελλάδα με ισχυρή θέληση, μόνο μια Ελλάδα αποφασισμένη, με Ένοπλες Δυνάμεις άρτιες και σύγχρονες και με ένα λαό που να πιστεύει στο Έθνος και στην πατρίδα μπορεί και επιβάλλει την ειρήνη στο Αιγαίο. Η ειρήνη δεν είναι κάτι που κατακτιέται με υποχωρήσεις. Οι υποχωρήσεις ενθαρρύνουν τον εχθρό, τον αντίπαλο. Είμαστε περήφανοι γιατί η Ελλάδα είναι πρώτη μέσα στον κόσμο σε πρωτοβουλίες για την ειρήνη. Θυμίζω την πρωτοβουλία των πέντε ηπείρων και έξι ηγετών. Θυμίζω τη στήριξη που δίνουμε στα κινήματα ειρήνης, χωρίς να διακρίνουμε πυραύλους καλούς από κακούς. Το "όχι" μας στην εγκατάσταση των "Πέρσιγκ" και των "Κρούζ" είναι δεδομένο. Ο αγώνας μας για την ύφεση και τον αποπλισμό, για την έναρξη διαλόγου ουσιαστικού μεταξύ των υπερδυνάμεων είναι γνωστό. Προωθούμε και θα πραγματοποιήσουμε τα απύραυλα Βαλκάνια. Αγωνιζόμαστε μακροπρόθεσμα για μια Μεσόγειο χωρίς ξένες βάσεις και ξένους στόλους.

Βρήκαμε την Ελλάδα στην ΕΟΚ, κάτω από όρους απαράδεκτους για την ελληνική μας οικονομία. Εμείς θέλουμε μια Ελλάδα αυτοδύναμη, με ανοιχτή οικονομία. Προασπίσαμε, όμως, και είμαστε περήφανοι γι' αυτό, τα συμφέροντα της πατρίδας στην Ευρώπη και στην Κοινότητα. Θυμίζω το Μνημόνιο, Θυμίζω τη μεγάλη νίκη στα Μεσογειακά Προγράμματα, Θυμίζω την πενταετία που κερδίσαμε για τα βιομηχανικά μας προϊόντα, Θυμίζω στους αγρότες τις νίκες μας δε ό,τι αφορά τις αγροτικές τιμές.

Μαζί, νιάτα, γηρατειά, μαζί μπήκαμε σ' αυτή την πορεία. Απόψε, αυτό που γίνεται στην Αθήνα δεν έχει ανάλογο στο παρελθόν. Είναι μια συγκέντρωση λαϊκής απελευθέρωσης, είναι γιορτή της Δημοκρατίας. Διατρανώνει την πίστη του λαού στις δυνάμεις του να μην επιτρέψει ξεθεμέλιωμα και πισωγύρισμα.

Στον οικονομικό τομέα, λαέ των Αθηνών, εγγυώμαστε ανάπτυξη, πρόοδο ευημερία, συμμετοχή. Μέσα στην τετραετία που έρχεται είναι βέβαιη πια, για θριαμβική τετραετία για το λαό και το ΠΑΣΟΚ. Μέσα σ' αυτή την τετραετία θα ρίξουμε τον πληθωρισμό κάτω από το 10% και θα αυξήσουμε το ρυθμό ανάπτυξης του εθνικού μας εισοδήματος στο τέλος της τετραετίας σε 5%. Στηρίζουμε τον συντονισμό και την εργασία τηγόνιμη, ανάμεσα στο δημόσιο, τον ιδιωτικό και τον κοινωνικό τομέα. Εμείς, θα κρατήσουμε την Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή. Είμαστε η μόνη ευρωπαϊκή χώρα που το κάνει. Για να προστατεύσουμε το πραγματικό εισόδημα του εργαζόμενου. Αυτό ισχύει και για τις συντάξεις. Και θα διασφαλίσουμε, αγροτικέ λαέ της Ελλάδας, το αγροτικό σου εισόδημα. Θα προχωρήσουμε σε μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα, όχι τόσο με αύξηση των τιμών των υπηρεσιών, αλλά με αύξηση της παραγωγικότητάς του. Και μην ξεχνάμε ότι το '85 πιάσαμε 70 δισεκατομμύρια φοροδιαφυγή, κάτι που είχα προβλέψει πολύ καιρό πριν. Με την πάταξη της φοροδιαφυγής, πολλά θα καταστούν δυνατά στον τόπο μας.

Ίσως, λαέ των Αθηνών, Ελληνικέ λαέ, η ανεργία να είναι το πιο δύσκολο και απαράδεκτο πρόβλημα για μας, για μια σοσιαλιστική Κυβέρνηση. Πασχίζουμε να δώσουμε λύση. Υποσχόμεθα τη διετία '85-'87, 200.000 νέες θέσεις εργασίας. Ανασυγκρότηση και εξυγίανση των προβληματικών επιχειρήσεων όπου δουλεύουν 70.000 εργάτες. Ελληνοποίηση των κρατικών προμηθειών. Επιτέλους, η οικονομική ενίσχυση από ειδικούς τραπεζικούς φορείς για παραγωγικές πρωτοβουλίες νέων και γυναικών. Και θάθελα να πω και δυο λόγια στους μικρούς και μεσαίους επιχειρηματίες που αποτελούν την ραχοκοκκαλιά της ελληνικής οικονομίας. Κάναμε ό,τι μπορέσαμε. Δεν βρήκαμε καμιά υποδομή. Δεν βρήκαμε σωστή νοοτροπία, σωστό κλίμα στο πιστωτικό σύστημα. Τώρα, τη νέα τετραετία, προχωρούμε, δημιουργούμε άμεσα ειδική Τράπεζα μικρών και μεσαίων, σε συνεργασία με τον ΕΟΜΜΕΧ. Ασφαλιστικό φορέα για να μην απαιτούνται εγγυήσεις από τους μικρομεσαίους. Εσένα επαγγελματία, έμπορε, βιοτέχνη που αντιμετωπίζεις προβλήματα, που προσφέρεις στην εθνική οικονομία, σε σεβόμαστε και θα πάρουμε και παίρνουμε όλα τα απαραίτητα μέτρα για να πάψεις να είσαι αντικείμενο εκμετάλλευσης από το μεγάλο ντόπιο και ξένο κεφάλαιο.

Για τον επιστήμονα, είναι σαφές, ότι για να επιζήσει η Ελλάδα στην νέα τεχνολογία που αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς, χρειαζόμαστε ικανούς Έλληνες επιστήμονες. Ο κοινωνικός ρόλος των επιστημόνων διευρύνεται και αναβαθμίζεται. Είναι απαραίτητο να σμίξουν η επιστήμη με την κοινωνία, η εκπαίδευση με την οικονομία. Χρειαζόμαστε τη γνώση και την ευαισθησία των επιστημόνων. Αλλά αυτό που αποτέλεσε γνήσια ειρηνική επανάσταση που προχωρεί είναι το Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Παρά τις αντιδράσεις των μεγαλογιατρών και του κατεστημένου γίνεται μέρα με τη μέρα χειροπιαστή πραγματικότητα. Μπροστά στην αρρώστια και το θάνατο όλοι οι Έλληνες είμαστε ίσοι. Τέρμα στην εμπορευματοποίηση της υγείας. Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ενίσχυση της Εθνικής μας Φαρμακοβιομηχανίας. Και όταν μιλάμε για τις συντάξεις πρέπει να μην ξεχνάμε ότι βρήκαμε το '81 συντάξεις πείνας, τις οποίες και περίπου τριπλασιάσαμε. Θα ήθελα, όμως, να τονίσω ότι

δεν θεωρούμε τις συντάξεις τις σημερινές για τη μεγάλη μάζα των εργαζομένων και των αγροτών, επαρκείς. Είναι ανθρώπινες, αλλά όχι επαρκείς. Προχωρούμε σε βελτιώσεις χρόνο με ¹⁰ χρόνο. Καθιερώνουμε την εθνική σύνταξη για κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνα. Καταργούμε τη φορολογία της σύνταξης. Με ανθρωπιά αντικρύζουμε τους ανάπηρους τους πολύτεκνους, τους πολίτες με ειδικά προβλήματα. Στη δικιά μας κοινωνία, στη δικιά μας Ελλάδα έχουν κι αυτοί δικαίωμα στη ζωή. Ξέρετε πώς πασχίζουμε για την Παιδεία.

Παιδεία, το θεμέλιο της Αλλαγής. Φόρος για την επιβίωση της χώρας μας. Όχι μόνο στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, στα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, αλλά στο Δημοτικό, στο Γυμνάσιο, το Λύκειο η διαρθρωτική αλλαγή προχωράει. Εξασφαλίζουμε αναγκαίους οικονομικούς όρους αυξάνοντας αλματωδώς κάθε χρόνο τις πιστώσεις από 64 δις το '81 σε 179 δις το '85. Ολοκληρώσαμε, ελληνική λαέ, μέσα στο '85 10.000 νέες σχολικές αίθουσες. Διορίσαμε 20.000 εκπαιδευτικούς. Καθιερώνουμε την ξένη γλώσσα και την πληροφορική σαν υποχρεωτικά μαθήματα. Και επιτέλους, μια παλιά υπόσχεση θα γίνει πραγματικότητα: Προωθούμε την ίδρυση και λειτουργία του Αττικού Πανεπιστημίου. Λειτουργούν και αναπτύσσονται τα Πανεπιστήμια Αιγαίου, Θεσσαλίας Ιονίου.

Και στον τομέα της στέγης κάναμε ό,τι μπορέσαμε, λαέ των Αθηνών. Το '74 με το '81 ξόδεψε η Νέα Δημοκρατία μόνον 11 δισεκατομμύρια για εργατικές κατοικίες. Εμείς, σε τρία μόνο χρόνια 24 δισεκατομμύρια. Και έχουμε, ήδη, εγκρίνει 150.000 δάνεια για τα επόμενα πέντε χρόνια, ώστε στο τέλος του '89 να μην υπάρχει κανένας εργαζόμενος άστεγος.

Όπως ξέρετε, δουλεύουμε και στον τομέα της Χωροταξίας και του Πειρβάλλοντος για την ολοκλήρωση της Επιχείρησης Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης, την ένταξη στο Σχέδιο Πόλης 500.000 στρεμμάτων. Χθες το βράδυ, ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας δεν είπε ούτε μία λέξη για την Αθήνα. Δεν είναι παράξενο γιατί οι Αθηναίοι χθες ήταν μειοψηφία στο ακροατήριο. Και δεν ήθελε να κουράσει τους υπόλοιπους. Δεν αναφέρθηκε, όμως, βέβαια ούτε στην επαρχία για να είναι συνεπής προς το παρελθόν της παράταξής του. Για την Αθήνα μερικά λόγια.

Έργα υποδομής, έργα πνοής στο Λεκανοπέδιο. Θυμηθείτε την Αθήνα, το Λεκανοπέδιο των πλημμυρών. Τώρα έργα ουσίας, όχι βιτρίνας. Τώρα η Αθήνα δεν είναι ανοχύρωση πόλη. Αυτό είναι σίγουρο. Την 4ετία '78-'81 δόθηκαν για ύδρευση, αποχέτευση, αντιπλημμυρική προστασία 6,3 δις. Εμείς στα τέσσερα χρόνια δώσαμε 46 δισεκατομμύρια δρχ. Ξεκίνησε, επιτέλους, το Κέντρο Επεξεργασίας Καθαρισμού Λυμάτων στην Ψυττάλεια. Προϋπολογισμός 11 δισεκατομμύρια και ολοκληρώνεται το '87. Εμπονήσαμε το 5ετές πρόγραμμα συγκοινωνιακών έργων του Λεκανοπεδίου. Για ρίξτε μια ματιά στους κόμβους, στην Κατεχάκη, στη Λένορμαν, Νέοι δρόμοι, δίκτυο ολόκληρο, περιφερειακοί δακτύλιοι, 6,7 δις την εποχή της Νέας Δημοκρατίας, 22,5 δις από μας. Και ξοδέψαμε δισεκατομμύρια για να βελτιώσουμε την ποιότητα της βενζίνης, να προστατέψουμε το περιβάλλον του Αθηναίου. Και επιβάλλουμε τώρα τη χρήση φίλτρων στις βιομηχανίες. Και τέλος, το '85 αρχίζει η κατασκευή του Μετρό. Με δύο πρώτες γραμμές Περιστέρι-Ηλιούπολη και Αιγάλεω-Πεντάγωνο.

Ρίξτε μια ματιά στην Πλάκα, στους πεζόδρομους, στο πράσινο. Με το Ρυθμιστικό η Αθήνα θα γίνει πιο ανθρώπινη πόλη. Αλλά εκείνο που παραμένει τεράστιο έργο για την όποια κυβέρνηση μα και για μας, είναι η γραφειοκρατική δομή του κεντρικού μας κράτους.

Εκεί, πρέπει να δώσουμε τη μάχη αποτελεσματικά. Να πατάξουμε την γραφειοκρατία γιατί έχει καταστύψει και τον ίδιο τον δημόσιο υπάλληλο δέσμιο. Να ελευθερώσουμε και τον πολίτη και τον δημόσιο υπάλληλο. Θα καταργήσουμε όλα τα πιστοποιητικά. Μόνο ταυτότητα. Τίποτε άλλο. Για την αποκέντρωση, την Τοπική Αυτοδιοίκηση θα φτιάξουμε και δεύτερο βαθμό επαρχία και τρίτο βαθμό αυτοδιοίκηση, περιφέρεια σαν όργανο προγραμματισμού. Κανένας πολίτης δεν θα μετακινείται στην Αθήνα για να λύση τα προβλήματά του, αν δεν είναι Αθηναίος.

Ο λαός δεν ξεχνά. Πώς να ξεχάσει τους φακέλους, πώς να ξεχάσει τη Μακρόνησο, πώς να ξεχάσει τα ξερονήσια, τις διώξεις, τις φυλακές. Η Δεξιά, ανεξάρτητα από τίτλους και μεταμφιέσεις, έχει μια ιστορία 10ετιών. Λαϊκό Κόμμα, Συναργερμός, ΕΡΕ, Νέα Δημοκρατία, Φιλελεύθερη Νέα Δημοκρατία. Το παρελθόν της Νέας Δημοκρατίας, της

Δεξιάς είναι αμαρτωλό. Είναι αυταρχικό, είναι αντιλαϊκό και ο σημερινός εκ μεταγραφής αρχηγός της έχει και αυτός παρελθόν. Κανείς δεν μπορεί να κρύψει το παρελθόν. Υπάρχει η αλήθεια, υπάρχει η μνήμη, υπάρχει η συνείδηση, υπάρχουν οι αγώνες γενιών. Εμείς δεν επιθυμούμε να στρέψουμε την προσοχή μας προς το παρελθόν. Αλλά δεν πρέπει να φτάσουμε στο σημείο να πάθουμε πολιτική αμνησία ή πολιτική αναισθησία. Γιατί η Δεξιά που μας προκαλεί σ' αυτές τις εκλογές, είναι η ίδια και απaráλλακτη Δεξιά που κυβέρνησε 40 χρόνια. "Άλλαξε ο Μανολίδης και έβαλε τα ρούχα του αλλιώς". Υπηρετεί τα ίδια συμφέροντα. Μόνο ονόματα αλλάζει. Μάταια, λοιπόν, προσπαθεί και ο τέταρτος προσωρινός αρχηγός της να της προσδώσει νέο προσωπείο. Ξέρετε τί υπόσχεται η Δεξιά για το μέλλον; Υπόσχεται την επιστροφή στο παρελθόν. Ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας υπόσχεται και επαγγέλλεται την πολιτική ανωμαλία. Η αντιθεσμική και αντισυνταγματική πρόκληση μόνο σε διχασμό μπορεί να οδηγήσει. Παριοτάνει τον σκληρό αρνητή της νομιμότητας, του Χρήστου Σαρτζετάκη. Με τα καμώματά του αυτά και την ένοχη σιωπή του αποκαλύπτεται. Δεν μπορεί να κρύψει την απόπειρά του να ναρκοθετήσει την ομαλότητα τη συνταγματική και τους δημοκρατικούς θεσμούς της χώρας. Εδώ, από την τελευταία μου επικοινωνία μαζί σας, πριν τις εκλογές, θέλω να περάσει σε κάθε Ελληνίδα και Έλληνα μήνυμα ότι απειλείται η συνταγματική τάξη και η ομαλή πορεία της χώρας προς το μέλλον.

Αλλά, ο λαός, αυτός ο δυνατός, ο σοφός, ο θαρραλέος λαός με τη σημερινή του παρουσία, σ' αυτή την απίστευτη, πρωτόγνωρη κλίμακα, έχει, ήδη, δώσει την απάντηση στα χέρια της ανωμαλίας. Μετανομάσθηκε σε Φιλελεύθερη Νέα Δημοκρατία. Τί είναι άραγε αυτό το νέο προσωπείο; Γιατί, πρέπει να τονίσουμε ότι είναι ταυτισμένη με την πολιτική της θάτσερ, την πολιτική του Ρήγκαν, την πολιτική του Κόλ. Η νεοφιλελεύθερη τοποθέτηση είναι ότι πρέπει να αφήσουμε την αγορά να δώσει λύσεις σε όλα τα θέματα. Αλλά στην αγορά οι παίκτες είναι άνισοι. Το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό. Αυτό σημαίνει παντοδυναμία και ασυδοσία των μονοπωλίων. Σημαίνει μαρασμό των μικρών και μεσαίων. Σημαίνει επιστροφή στη μονόπλευρη λιτότητα. Σημαίνει συρρίκνωση και κατάργηση του κράτους πρόνοιας. Σημαίνει υποβάθμιση των πόλεων, μετατροπή της υπαίθρου σε ξεχασμένη Ελλάδα. Σημαίνει

υπονόμευση της οικογενειακής αγροτικής εκμετάλλευσης. Αλλά για να γίνουν όλα αυτά, όπως και στην Αγγλία, απαιτείται αυταρχικό κράτος, κράτος αστυνομικό, κράτος καταστολής. Η περιστολή των ατομικών, των κοινωνικών ελευθεριών και οι νόθευσεις συνδικαλιστικές ηγεσίες του παρελθόντος. Δεν είναι τυχαίο, λαέ των Αθηνών, ότι η Νέα Δημοκρατία δεν παρουσίασε πρόγραμμα, αλλά παράδειγμα είναι η Αγγλία. Θα την μιμηθεί, άραγε, η Ελλάδα, ο ελληνικός λαός; Η απάντηση δίνεται απόψε σ' αυτή την απίστευτη πολιτική, δημοκρατική μυσταγωγία. Έβγαλε η Νέα Δημοκρατία μια ταμπέλα "Πωλείται η Ελλάς, προσέλθετε...". Ξέρετε πόσο κοστίζουν οι διάφορες υποσχέσεις του κ. αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας; 260 δισεκατομμύρια. Πού θα τα βρει; Θα τα βρει με έμμεσους φόρους. Θα τα πάρει από τον εργαζόμενο, γιατί δεν υπάρχει κανείς άλλος τρόπος να πετύχει τέτοια έσοδα. Και επομένως, θα μειώσει τις αποδοχές, τις συντάξεις, τις κοινωνικές παροχές στην υγεία, στην παιδεία, τις επιδοτήσεις στους αγρότες. Υποσχέθηκε απελευθέρωση των επιτοκίων. Μα τί σημαίνει αυτό; Υπερδιπλασιασμός σήμερα των επιτοκίων για τον αγρότη, για καλλιεργητικά δάνεια, για δάνεια για στέγαση. Θα αυξηθούν σημαντικά τα επιτόκια για τους βιοτέχνες, τους μικρέμπορους, τους επαγγελματίες. Θα αυξηθούν τα επιτόκια για λαϊκή στέγη, για να μην αποκτήσουν ποτέ οι άστεγοι στέγη δική τους. Ποιος αλήθεια, κύριε Μητσοτάκη απειλεί την ιδιοκτησία του αγρότη, του μικροεπαγγελματία, του βιοτέχνη, του εργαζόμενου; Έχει αναθέσει η ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας την καμπάνια της στην αμερικάνικη διαφημιστική εταιρία, τη γνωστή πια και περιβόητη Σώγιερ. Προσπαθεί με ψιθυριστές, προσπαθεί να εισάγει στην Ελλάδα νέα ήθη.

Θυμάμαι, όταν κάποτε η Δεξιά είχε οργανώσει το παρακράτος, τους τρομοκράτες του παρακράτους ο Γέρος της Δημοκρατίας είχε πει: "Τρομοκρατείστε τους τρομοκράτες". Σήμερα, το σύνθημα της Δημοκρατίας είναι "Εδώ και τώρα αποκαλύψτε τους πληρωμένους ψιθυριστές και τους κινδυνολόγους της Σώγιερ". Τώρα, το τελευταίο ατού του αγώνα

της Σώγιερ με τον Τύπο και την ηγεσία της Δεξιάς ^(είναι γά) κυκλοφορούν τη φήμη για την κλονισμένη υγεία του Ανδρέα Παπανδρέου. Λυπούμαι τους δύστυχους της Νέας Δημοκρατίας που δεν τους έχει μείνει πια καμιά αμφιβολία για την ήττα τους. Γι' αυτό εναποθέτουν όλες τις ελπίδες τους στον ουρανό. Αλλά, ο ουρανός ξέρει. Δεν ξέρω τί θα

πούνε αύριο. Ίσως ότι πέθανα. Αίσχος, ντροπή και για την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας και για τον Τύπο της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ποτέ δεν είχαμε φτάσει σε τέτοιο έξαλλα κίτρινο Τύπο. Δείχνει αυτό, όμως, την απελπισία τους. Γιατί εγώ, είμαι και θα είμαι κοντά σας, όρθιος και πιστός στις επάλξεις του αγώνα μέχρι την ολοκλήρωση του οράματος της Αλλαγής.

Μαζί γαμ τη νέα νίκη. Οι λαϊκές δυνάμεις, λαέ των Αθηνών, έχουν σαν κύριο εκφραστή των συμφερόντων και των ελπίδων τους το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα. Η ολιγαρχία έχει ως μοναδικό εκφραστή και υπηρέτη της τη Νέα Δημοκρατία, με αιχμή τον σημερινό αρχηγό της. Η βασική σύγκρουση είναι ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και τη Δεξιά. Αυτό είναι το επίκαιρο και ιστορικό νόημα αυτών των εκλογών της 2ης Ιούνη 1985. Δεν πρέπει κανείς και δεν μπορεί κανείς να παρεξηγήσει αυτό το νόημα. Δυστυχώς, οι μόνοι που αποσιωπούν και αμφισβητούν αυτή την αλήθεια και αυτή την πραγματικότητα είναι οι ηγέτες της παραδοσιακής Αριστεράς. Παρακολουθήσατε τη μονομέτωπη επίθεσή τους, ακούσατε ^{χτες} το ΠΑΣΟΚ είναι ο κύριος εχθρός τους. Ακούσατε χτες, τον κύριο Μητσοτάκη να τους ευχαριστεί και να τους απονέμει βραβεία πολιτικής οξυδέρκειας. Ξέρετε, τί έλεγε κάποιος βουλευτής κάποτε; Όταν αντίπαλος στη Βουλή σηκώνεται και με συγχαίρει, ρωτάω πού έκανα το λάθος. Και έκαναν το λάθος. Λοιπόν είναι η θεωρία του δικομματισμού. Εμείς ποτέ δεν ζητήσαμε να μην προσπαθήσουν να αυξήσουν τις δυνάμεις τους. Εκείνο που δεν μπορούμε να επιτρέψουμε είναι να συμμαχίσουν με τη Δεξιά, ενάντια στο μεγάλο παλλαϊκό λαογέννητο κίνημα της Αλλαγής, το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα. Αλλά, το χειρότερο, δίνουν άφεση αμαρτιών στη Δεξιά. Δεν μας ενδιαφέρει τόσο αν δίνουν άφεση αμαρτιών για το παρελθόν, αλλά γνωρίζουν και πρέπει να γνωρίζουν το μέλλον εάν τύχαινε, -πράγμα αδύνατον- να νικήσει η Δεξιά, το "τί ΠΑΣΟΚ-τί Δεξιά" είναι το "τί Πλαστήρας-τί Παπάγος" και τις συνέπειες για τον τόπο τις γνωρίζει άριστα ο ελληνικός λαός.

Εμείς, δεν αναφερόμαστε αυθαίρετα στο παρελθόν της Δεξιάς. Το συσχετίζουμε με το σήμερα και το αύριο. Αρνούμαστε σθεναρά αυτά που λέει σήμερα. Αρνούμαστε σθεναρά αυτά που υποσχεται και προετοιμάζει για αύριο. Γι' αυτό καλώ τις δυο ηγεσίες της παραδοσιακής Αριστεράς να διαβάσουν καλά το νεοφιλελεύθερο πρόγραμμα, να δουν τί

γίνεται στην Αγγλία της Θάπσερ. Καλώ αυτές τις δύο ηγεσίες να καταλάβουν ότι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας είναι μια συνολική ανατροπή των κατακτήσεων του λαού, είναι μια γνήσια αντεπανάσταση. Και αυτό ακριβώς το αίσθημα της κρίσιμης στιγμής έφερε όλο το Λεκανοπέδιο σ' αυτή τη συγκέντρωση πίστης στον αγώνα ελπίδας, βεβαιότητας, σιγουριάς.

Το προσκλητήριο μας είναι πανεθνικό, πανδημοκρατικό, παλλαϊκό. Απλώνουμε το χέρι σε κάθε πατριώτη, δημοκράτη, προοδευτικό Έλληνα και Ελληνίδα, που θέλει την ομαλότητα, την ειρήνη, τη δημοκρατία, τη συμφιλίωση, την ευημερία, την πρόοδο. Απλώνουμε το χέρι σε κάθε σκεπτόμενο και προβληματιζόμενο αγωνιστή της Αριστεράς, είτε της Εθνικής Αντίστασης, είτε νεώτερο, να συστρατευθεί, να σταθεί αλληλέγγυα κοντά μας, να μην ξεχάσει πως επιτέλους, από μας, ύστερα από 40 ολόκληρα χρόνια αναγνωρίστηκε η Ξeniaία Εθνική Αντίσταση της πατρίδας μας. Ο καλύτερος σύμβουλος για τόσο σημαντικές αποφάσεις είναι η αίσθηση της πραγματικότητας και της ιστορικής συγκυρίας. Αυτή τη στιγμή είναι απαραίτητο, είναι αναγκαίο, να κατοχυρωθούν οι κατακτήσεις του λαού και του Έθνους. Αυτή τη στιγμή είναι αναγκαίο οι ορίζοντες να κρατηθούν ανοιχτοί για την πρόοδο και την αλλαγή.

Σήμερα, λαέ των Αθηνών, το ΠΑΣΟΚ αποτελεί την ήρεμη μα και την αποφασιστική δύναμη που ενώνει την συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων. Σήμερα το ΠΑΣΟΚ αποτελεί την ήρεμη, αλλά και την αποφασιστική δύναμη που εδραιώνει τη δημοκρατία και τους θεσμούς. Σήμερα, το ΠΑΣΟΚ κατοχυρώνει την ομαλότητα, την ελευθερία, τη συμφιλίωση. Ταυτόχρονα, όμως, είμαστε ως Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα μια εμπνευσμένη δύναμη γιατί παίρνουμε από τις δικές σου δυνάμεις, ελληνικές λαέ, τη δύναμη με ρεαλισμό και τόλμη με όραμα και λογική, δίνουμε μαζί σου Ελληνίδα και Έλληνα, τη μάχη για το σήμερα και το αύριο της Ελλάδας. Δίνουμε τη μάχη για τη δεύτερη τετραετία, για να ολοκληρωθεί το έργο της Αλλαγής, για να κατοχυρώσουμε μια για πάντα τις λαϊκές κατακτήσεις και να καταστήσουμε για πάντα ανενεργό τη μεθόδευση της ανωμαλίας. Είναι η κρίσιμη αναμέτρηση. Από τη μια μεριά εξάρτηση, εθνική μειοδοσία, αυταρχισμός, εκμετάλλευση, από την άλλη εθνική υπερηφάνεια, εθνική ανε-

ραιότητα, δημοκρατία, όχι μόνο στο Κοινοβούλιο, αλλά και στην Αυτοδιοίκηση και στο συνδικαλισμό, τα τρία βήθρα της Δημοκρατίας και μια προοδευτική πολιτική στην πορεία προς τον κοινωνικό μετασχηματισμό της πατρίδας μας, ώστε να θέσουμε τέλος στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Λαέ της Αθήνας, ελληνικέ λαέ, σας καλώ, όλους μαζί, να δώσουμε την Κυριακή την απάντηση στις δυνάμεις της ανωμαλίας. Να δώσουμε την απάντηση σ' αυτούς που απειλούν τις κατακτήσεις του λαού. Να πούμε το μεγάλο ΝΑΙ στο βάθρα και το πλάταμα της Δημοκρατίας, στο στέριωμα της λαϊκής κυριαρχίας, στην κοινωνική πρόοδο, στη δημοκρατική αλλαγή. Να ανοίξουμε το δρόμο στα νύατα για το μέλλον. Να στηρίξουμε την ισότητα της γυναίκας απέναντι στον άνδρα. Είναι η κοινωνία του αύριο, μια κοινωνία με χαμόγελο και με αγάπη. Γι' αυτή την Ελλάδα με χαμόγελο, με ελπίδα, με αγάπη γι' αυτήν πα με. Θα νικήσουμε την Κυριακή. Νίκη θριαμβευτική. Εμπρός στην πορεία για την ολοκλήρωση της Αλλαγής.

Λαέ των Αθηνών, δεν ξέρω τί να πω. Είναι στιγμή μεγάλη συγκίνησης και ευθύνης. Να υπάρξει αυτή η συστράτευση. Είναι γιορτή του λυτρωμού, γιορτή της δημοκρατικής απελευθέρωσης.

Το χαμόγελο, η ελπίδα, τα νύατα. Αυτό είναι το κίνημά μας. Αν σκεφθείτε ότι ξεκινήσαμε το '74 με 13,5%, γινήκαμε αξιωματική αντιπολίτευση το '77, κυβέρνηση το '81 και το '85 σε παντοδύναμη κυβέρνηση με αυτοδύναμη πλειοψηφία, θα προχωρήσουμε στην ολοκλήρωση του έργου μας.

Και μια παράκληση-έγκληση. Να έχουμε επαγρύπνηση, να μην εφημέ- χάσουμε, μέχρι τη στιγμή που θα κλείσει η κάληη την Κυριακή. Κάθε Ελληνίδα, κάθε Έλληνας δημοκράτης να εξασφαλίσουμε τη γνήσια πα- ρουσία του ελληνικού λαού. Επαγρύπνηση για τη νίκη.

Από τα βάθρα της καρδιάς μου ένα μεγάλο ευχαριστώ για τη σημερινή σου παρουσία, ελληνικέ λαέ. Θα ήξελα να σε βεβαιώσω και πάλι ότι θα μείνω στις επάλξεις του αγώνα, πιστός στην εντολή σου, μέχρι την ολοκλήρωση του έργου μας.